

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3416/2023. (X. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Kovács Eszter ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte – a Veszprémi Törvényszék 1.Pf.20.487/2021/6/I. számú ítéletére kiterjedően – az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdése, XVI. cikk (1) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint 28. cikke sérelmére hivatkozva.
- [2] Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze az Alkotmánybíróság számára rendelkezésre bocsátott iratanyag alapján.
- [3] 1.1. Az indítványozó édesapa és a felperesi édesanya házasságát a Tapolcai Járásbíróság 3.P.20.496/2019/62/I. számú ítéletével felbontotta. A felek házasságából született két leánygyermek szülői felügyeleti jogának gyakorlására az alperesként eljáró indítványozót jogosította fel. A járásbíróság ugyanis a bontóperben kirendelt igazságügyi szakértő véleményét aggálytalanak ítélte meg, és a szakértő megállapításával összhangban maga is arra a megállapításra jutott, hogy a gyermekek testi, szellemi és erkölcsi fejlődése az alperesnél biztosítható legkedvezőbbben. Az elsőfokú ítélet rendelkezett a gyermektartásdíj fizetéséről és a kapcsolattartásról is.
- [4] 1.2. A felperes fellebbezésére eljáró Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Pf.20.487/2021/6/I. számú ítéletével a járásbíróság ítéletét úgy változtatta meg, hogy a gyermekek feletti felügyelet gyakorlására a felperest jogosította fel. A másodfokú bíróság felülmérlegelte az elsőfokú döntést, amely során különösen azt értékelte a felperes javára, hogy az idősebb gyermek abban a helységben jár iskolába, amelyikben a felperes lakik, míg az alperes máshol lakik; a gyermekek a felpereshez kötődnek; a felperes a gyermeknevelésre alkalmas; a szülők személyiségjegyei között a szakértői vélemény szerint jelentős különbség nincs; a felperes a kapcsolattartások során együttműködő volt egy 40 napos időszak kivételével. A szülői felügyeleti jog gyakorlásának megváltoztatása maga után vonta az elsőfokú ítélet gyermektartásdíj fizetésre és kapcsolattartásra vonatkozó rendelkezéseinek megváltoztatását is.
- [5] 1.3. Az indítványozó felülvizsgálati kérelmére eljáró Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítéletével a törvényszék jogerős ítéletét hatályában fenntartotta. Indokolásában rögzítette, hogy az indítványozó felülvizsgálati kérelmét a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 4:167. § (1) és (2) bekezdésének megsértésére alapította. Az előbbi szakasz (1) bekezdésének alkalmazása szóba sem jöhet, hiszen az a szülői felügyelet gyakorlására vonatkozó konszenzus elsődlegességét deklarálja, a jelen jogvitában a szülők megállapodása azonban fel sem merült. Az előbbi szakasz (2) bekezdése pedig egy anyagi jogi jogszabályhely, miközben az alperesi kérelem tartalma szerint a másodfokú bíróság bizonyítékértékelését sérelmezte. Ennek ellenére a felülvizsgálati kérelem megsértett jogszabályhelyként nem tüntette fel a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 279. § (1) bekezdését, amely a bizonyítékok felülmérlegelésére vonatkozó eljárási szabály. A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálhatja felül [Pp. 423. § (1) bekezdés]. Ezért a bizonyítékok jogszabálysértő mérlegelését a Kúria nem vizsgálhatta, az anyagi jogi jogszabálysértés (a törvényi feltételek értékelésének mellőzése) nem volt megállapítható.
- [6] 2. A Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítéletével szemben az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Abtv. 27. §-a alapján, amelyben a Veszprémi Törvényszék 1.Pf.20.487/2021/6/I. számú ítéletét is sérelmezte.

Az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített panaszbeadvány lényege a következőképpen foglalható össze.

- [7] A Kúria törvényértelmezése, amely szerint az anyagi jogi hivatkozás önmagában nem elegendő a felülvizsgálathoz, az indítványozó álláspontja szerint jogellenes. A Pp. 279. § (1) bekezdésének feltüntetése, illetve meghivatkozása a felülvizsgálati kérelemben nem szükséges. Ezen túlmenően a Kúria jogszabálysértő módon figyelmen kívül hagyta a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozását, amely a BH 345/2001. számú Legfelsőbb Bírósági ítéletre vonatkozik. Ez tartalmazza a Kúria által hiányolt eljárásjogi hivatkozást. Ezek miatt a Kúria támadott ítélete sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], amivel közvetetten a gyermekek jogait is korlátozta a kúriai döntés, hiszen érdemi felülvizsgálatot ennek okán nem végzett. Ezért a Kúria döntése a gyermekek megfelelő fejlődéshez való jogát [Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdés] is sértette.
- [8] A Veszprémi Törvényszék ítélete azért sérti az Alaptörvényt, mert az ügyben felmerült összes tényt egyoldalúan, a felperes javára, a józan gondolkodással össze nem egyeztethetően értékelte. A járásbíróság döntését indokolatlanul felülbírálta, amely az indítványozó édesapát diszkriminatív módon érintette, azaz a döntés ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdésével. Az indítványozó azzal is érvelt, hogy feltételezhető, hogy azért nem nála helyezték el a gyermekeket, mert ő apaként férfi, tehát nemi alapon különböztette meg a törvényszék az anyához képest társadalmi előítéletek és konvenciók alapján. A másodfokú bíróság a per eldöntése szempontjából az egyik legrelevánsabb bizonyítékot, az igazságügyi pszichológus szakértő véleményét is részrehajlóan az édesanya javára értékelte. A legfontosabb szakmai ténymegállapítást tehát teljességgel figyelmen kívül hagyta a döntése meghozatala során. Ez pedig az volt, hogy az indítványozó személyiségjegyei összességükben kedvezőbb képet mutatnak, alkalmasabbak a gyermekek nevelésére. Az indítványozó álláspontja szerint a törvényszék jogellenes döntésének elemeit összességében figyelembe véve az állapítható meg, hogy a másodfokú bírósági eljárás tisztességtelen volt, sértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, és ugyan ezért nem egyeztethető össze az Alaptörvény 28. cikkével, továbbá közvetetten ellentmond az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdésének. A másodfokú ítélet a gyermekek érdekeit egyszer sem említette meg.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 3.1. A Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítéletét az indítványozó 2022. október 4-én vette át, ezt követően a panaszt 2022. december 5-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be. A házasság felbontása, valamint szülői felügyeleti jog gyakorlása tárgyában született ítélet az ügy érdemében hozott döntés; az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik; az alapul fekvő perben alperesként vett részt, így érintettnek minősül; rendes jogorvoslati lehetőség a másodfokú ítélettel szemben nem állt a rendelkezésére. A jogi képviselő érvényes meghatalmazását csatolta a hiánypótlási felhívásra.
- [11] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a kiskorú gyermekei alapjogsérelmére is hivatkozott, megjelölve az Alaptörvény XVI. cikk (1) bekezdését. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben a 3508/2021. (XI. 30.) AB végzésében a következőkre mutatott rá: „Az alkotmányjogi panasz jognyilatkozatnak minősül, mely az alkotmánybírósági eljárás megindítására és lefolytatására, az Alkotmánybíróság döntésében foglalt joghatás kiváltására irányuló akaratnyilatkozat” {3026/2019. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ennek alapján az Alkotmánybíróságnak meg kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó jogosult-e a gyermeke nevében és képviselőként fellépni a gyermek alapvető jogainak védelmében {lásd például: 3093/2022. (III. 10.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványozó édesapja a bírósági iratok szerint (lásd a Veszprémi Törvényszék 1.Pf.20.487/2021/6/I. számú ítéletét és a Kúria Pfv.II.20.512/2022/7. számú ítéletét) nem gyakorol szülői felügyeleti jogot gyermekei tekintetében, így nem jogosult arra, hogy a gyermekek képviselőként a gyermekek alapjogi igényét érvényesítve alkotmányjogi panaszt nyújtson be a Ptk. 2:14. § (1) bekezdése és 4:161. § (1) bekezdése szerint.
- [12] 3.3. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának további törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény 28. cikke nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért ennek megsértésére nem lehet alkotmányjogi panaszt alapítani {a legutóbbi gyakorlatból lásd például: 3421/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [12]; 3276/2023. (VI. 9.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [13] 3.4. A határozott kérelem követelménye azt is magában foglalja, hogy az indítványnak egyértelműen elő kell adnia az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, továbbá indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével [vesd össze: Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]. „Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint pedig az indokolás hiánya {lásd pl.: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]} az ügy érdemi elbírálásának akadályá” {lásd például: 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3392/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [18]}. Visszautasításra ad okot az is, ha az indítványozó érvelése nem tartalmaz alkotmányjogilag értékelhető indokolást. Az alkotmányossági összefüggéseket tehát be kell mutatnia az indítványozónak {lásd például: 3053/2019. (III. 14.) AB végzés, Indokolás [12]; 3231/2018. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [13]; 3327/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14]; 3353/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]; 3077/2020. (III. 18.) AB végzés, Indokolás [17]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdése körében a kiegészített indítvány sem teljesíti az előbbi befogadási feltételeket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]. Az indítványozó ugyanis alkotmányjogilag értékelhető levezetés nélkül adta elő ide vonatkozó panaszelemét. Az előadott sérelem az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdése tartalmával nincsen a határozott kérelem követelményét kielégítő módon összekapcsolva. Az indítvány e tekintetben valójában egy bizonytalan tartalmú feltételezésről szól, miszerint „nem tudhatjuk kétséget kizáróan megállapítani, hogy ezen bírói eljárásnak a nemi alapú elfogultság volt az oka” (lásd: kiegészített indítvány 9. oldal). Ezek miatt nem volt lehetőség az Alaptörvény XV. cikk (1)–(4) bekezdésével összefüggésben az érdemi vizsgálat lefolytatására.
- [15] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor azt is megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban kielégíti a határozott kérelem követelményeit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés].
- [16] 3.5. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése kapcsán az indítványozó sérelme az volt, hogy a Kúria megkövetelte a Pp. 279. § (1) bekezdésének a megjelölését a felülvizsgálati kérelemben, továbbá hogy a Veszprémi Törvényszék bizonyítékértékelésének jogszerűtlenségei összességében tisztességtelenné tették az eljárást.
- [17] Az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés meglétével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá.
- [18] A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részlet-szabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.
- [19] A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánossága, a bírói döntés nyilvános kihirdetésének követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság, valamint az észszerű időn belüli elbírálás követelménye. Szintén a tisztességes eljáráshoz való jogra mint »anyagjogra« vezethető vissza az azzal logikai kapcsolatban álló jogosultságok egy másik csoportja, amely önálló alapjokként került megfogalmazásra az Alaptörvényben [pl. az ártatlanság védelme vagy a védelemhez való jog, lásd: Alaptörvény XXVIII. cikk (2)–(3) bekezdései]. Vannak emellett a tisztességes eljáráshoz való jogból levezethető, az Alaptörvényben nem nevesített, de az Alkotmánybíróság által elismert részjogosítványok is. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint továbbá a tisztességes eljáráshoz való jog része az is, hogy az eljárás során biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]; összefoglalóan lásd: 3295/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23]–[24]}.
- [20] Az indítvány ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [21] Ami a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését, vagyis az Abtv. 29. §-ában foglalt másik feltételt illeti, az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az indítványozó által hivatkozott tisztességes bírósági eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést tévesnek tartja, nem tekint

- hető az eljárás tisztességessége követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek {hasonlóan: 3264/2020. (VII. 3.) AB végzés, Indokolás [21]; 3397/2020. (X. 29.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [23] „Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [...]” {3137/2013. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [9]}
- [24] A támadott bírói döntés alapjául szolgáló bizonyítékokkal, illetve összességében a lefolytatott bizonyítási eljárással kapcsolatban az Alkotmánybíróság állandó gyakorlatára utal. Ennek értelmében alkotmányjogi panasz eljárásban nincs mód annak vizsgálatára, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {az utóbbi gyakorlatból lásd például: 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]; 3031/2022. (I. 19.) AB végzés, Indokolás [13]}. „Valamely bizonyítási eszköz figyelembe vétele vagy az attól való eltekintés csak szélsőséges esetben eredményezi az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét” {3008/2021. (I. 14.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság nem látott rá módot vagy indokot, hogy idézett gyakorlatától eltérjen, és jelen ügyben is megállapította: az Alkotmánybíróság vizsgálati lehetőségén kívül eső bizonyítási kérdésnek tekinthető, hogy a törvényszéki döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, illetve, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat, mint például a szakvéleményt. A Kúria ítélete vonatkozásában pedig az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy annak eldöntése, hogy a Pp. 279. § (1) bekezdésének feltüntetése mennyiben volt megkövetelhető az indítványozó felülvizsgálati ügyében, eljárásjogi szakkérdésnek minősül.
- [26] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra jutott, hogy az indítványozó valójában tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és törvényértelmezési kérdéseket kifogásolt, és a bírósági döntésekkel való egyet nem értését fejezte ki. A másodfokú ítélet és a kúriai ítélet hátrányos voltát tekintette alapjogi sérelemnek a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében. Az Alkotmánybíróság azonban a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Önmagában az, hogy az indítványozó a bírói döntést megalapozatlannak, magára nézve sérelmesnek tartja, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő.
- [27] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdésének, az Abtv. az 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjának, részben pedig befogadhatóság Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeinek, ezért azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *c)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. szeptember 26.

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2879/2022.

